దాగుడు మూతలు

పెళ్ళిళ్ళలో నలుగురు పిల్లలం చేరతాం. అది మహా సరదాగా ఉంటుంది. నాకు బాగా జ్ఞాపకం మా అక్కయ్యపెళ్ళి. మా పెద్దబావ గారబ్బాయి, మా అన్నయ్యగారి కొడుకూ, మా చిన్న మామయ్య పిళ్ళూ వాళ్ళూ...ఓ.. కుర్రాళ్ళం... ఒక తొంబగా చేరాం. పెళ్ళిగొడవ పెళ్ళిగొడవే.. మాగొడవ మాదే! దాగుడుమూతలాడదామంటే ఆడదామనుకున్నాం పిల్లకాయలం. పల్లెటూరు... అంచేత పెద్దదొడ్డి.

పంటలు వేసికొన్నాం. పిల్లికి సాయం నేను వెళ్ళాను, ముందుగానే పండిపోయాను కాబట్టి చిన్న మామయ్య దొంగయ్యాడు. "బలే! బలే" అన్నాడు మా పెద్ద

పి. సీతాపతి

బావగారబ్బాయి. వాడికి వీడికీ... కసి! మా పిన్నిగారమ్మాయి... ఓ పద్నాలు గేళ్ళుంటాయి... దొంగ కళ్ళుమూసింది. ఆవిడ తల్లి... దొంగ బయలుదేరాక ఆవిడని ముట్టుకునేవాడిని ఇంక దొంగ అవుటు కొట్టడానికి వీల్లేదు.

దొడ్లో గడ్డి మేటి చాటున దాక్కోడానికి ఒక్క ఉడాం తీశాను. దొడ్లో మా మేనత్త, మా మేనత్తకూతురూ ఉన్నారు. మా మేనత్తకూతురు సుబ్బమ్మ దొంగకు నేదాగినచోటు చెప్పేస్తుందేమోనని, నాకు భయంవేసింది. ఇంతట్లోకి ఆమె నన్ను పిలిచింది. "ఒరే సూరీ ఇల్లారారా!" అని.

సుబ్బమ్మవదిన చేతిలో పొత్తకలాంటి పిల్ల ఏడుస్తోంది. బాబోయ్! ఆపిల్లని ఎత్తుకో మంటుందేమోనని "రాను" అన్నాను. "నీకు...బహుమతీ ఇస్తారా" అంది. నాకు ఆశ పుట్టింది. దగ్గరకు వెళ్ళాను. "వదినా... పిల్ల ఏడుస్తోందే" అన్నాను. "జ్వరంరా... నా తండ్రీ" అని నాచేతిలో... ఓ... రాగిడబ్బు పెట్టింది. నా ముఖం వికసించింది. లంచమిచ్చి పిల్లను చంక ఎక్కిస్తుందేమోనని తుర్రుమన్నాను.

ఇంతట్లోకే "రంగడు ఫుటో హోయ్!" అని కేక వినిపించింది. తల్లిదగ్గరకు పరిగెట్టాను. మా అన్నయ్య గారి కొడుకు 'సాని' నాకు డబ్బుఇచ్చిన ఉదంతం కనిపెట్టాడు. "సుబ్బమ్మ పిన్నేం... సూరిగాడికి డబ్బు ఇచ్చిందిరోయ్!" అన్నాడు.

"వెధవది... ఆడబ్బు దిష్టిడబ్బు"

జోతలు

బొడ్డు బాపిరాజు

జోతలనరా చిట్టి తండ్రీ!
జోతలనవే చిట్టి తల్లీ!
చిన్ని చేతులుమోడ్చి భక్తిని
కన్నతల్లికి ఆంధ్రభూమికి ॥జోత॥

పాలవెల్లువలైన నదులను
పసిడిపండు పొలాల బిడ్డల
కాంచి పెంచెడి కన్నతల్లికి
కరుణాగల మన కల్పవల్లికి ॥జోత॥

పెంపు తరుగని కావ్యఖనులను
సొంపుచెరుగని శిల్పనిధులను
తరతరమ్ముల కీర్తి సిరులను
దాచి ఇచ్చిన జన్మభూమికి ॥జోత॥

వీరవిక్రములైన రాజుల
పేరు గల విజ్ఞానవంతుల
భక్తగాయక చక్రవర్తుల
రక్తినేలిన రాజ్యలక్ష్మికి ॥జోత॥

లలిత కళలను రాచసిరులను
తెలివిగల యిల్లాలితనమున
తేజునించిన తెలుగుబోటుల
దిద్దితీర్చిన దేశమాతకు ॥జోత॥

చిరతపస్సులు ధారవోసిన
చివర కిది లభియించె రాష్ట్రము
పండు మన బంగారు కలలిక
నిండు స్వేచ్ఛను నేడు తల్లికి ॥జోత॥

దేశభాషల లెస్స తెలుగని
దేశమాతల మేటి తెలుగని
వాసికెక్కగ కన్న బిడ్డలు
చేసి చూపగవలయు తల్లికి ॥జోత॥

ఏదిరా మన తల్లివంటిది
లేదురా మరి ఎవ్వరికి నిక
సాధుమూర్తి సుధా స్వరూపిణి
ఈ ధరిత్రికి ఎత్తి హారతి ॥జోత॥

అంది పెద్దక్కయ్యగారమ్మాయి చిట్టి.

"నువ్వు చూశావేమిటి?" అన్నాను.

"ఓ... నే చూశారా" అన్నాడు రంగడు.

"ముందు... నన్ను పుచ్చుకోమందిరా" అంది చిట్టి...

"నేను గడ్డిమేటి చాటు నించి చూశాను... జ్వరమొచ్చిన వాళ్ళమ్మాయికి, దిగదుడిచింది ఆ రాగి డబ్బు... నాకిస్తే మొహమ్మీద గిరవాటేశాను".

"దిగదుడుపు డబ్బురా... పారేయ్" అన్నాడు నాని.

"ఏది చూపించు..." అంది మాకు తల్లిగా ఉన్న పిన్నిగారమ్మాయి చిన్నమ్మ.

నా గుప్పిట తెరచి చూపించాను. రంగడు ఆ డబ్బుని ముట్టుకొని బొమ్మా, బొరుసూ పరీక్షించి చూచాడు. "దాన్ని ముట్టుకోకురా... జ్వరమొస్తుంది." అంది వాళ్ళ అక్క. "నిజంగా!... జ్వరమొస్తుందేమిటే?" అన్నాను.

"ఆ!" అని రంగడి అక్క దిగదుడుపు డబ్బువలన జరిగిన చిన్నకథ ఒకటి చెప్పింది. నాకు భయంవేసింది. జ్వరమొస్తుందేమో అనుకున్నాను. ఎందుకు పుచ్చుకున్నానురా" అనిపించింది. చచ్చిపోతారని కూడా చెపుతున్నారు. నిజంగా చచ్చిపోతానేమో... ఏడుపొచ్చింది. బిక్కముఖం వేశాను.

నాచుట్టూ మూగిన కుఱ్ఱాళ్ళు ఒక సలహా చెప్పారు. తోటలోని బావిలో డబ్బు గిరవాటువేసి మళ్ళీ అటు చూడకుండా తిరిగివచ్చేస్తే దిగదుడుపు డబ్బువల్ల భయంలేదన్నారు.

ఇంతట్లోకే మా పొరిగింటి పుల్లన్నగారి కొడుకు విశ్వం వచ్చి అన్నాడు. "పోండిరా! డబ్బు ఏం చేస్తుందేమిటి దిగదుడుపైతేనేం... మరొకటి అయితేనేం... నన్ను చెయ్యమను చూస్తాను" అని నా చేతిలో డబ్బు తీసికొన్నాడు.

"దాన్ని అడుగులోతు గొయ్యి తీసి పాతెయ్యాలి.. తీసికో చూద్దాం నీకు జ్వరం రాపోతేనూ!..." అంది చిట్టి ఛాలంజీగా. విశ్వానికి కస్సుమనిపించింది. "రారా! సూరీ... పిళ్ళమాటలు నీకెందుకు... నీకేదైనా వస్తే మా సాయిబు చేత రక్షరేకు కట్టిస్తాను" అన్నాడు విశ్వం నా చెయ్యిపట్టుకుని లాక్కుపోతూ. "పోనిండిరా... మనకేం" అన్నారు కొంతమంది.

* * *

"నిజంగా చచ్చిపోరేంరా?" అన్నాను విశ్వానికేసి చూస్తూ. వాడు మంచి ధైర్యస్తుడు. నీటిపాముతోక పట్టుకొని ఆడిస్తాడు. ఒకసారి తేలుకొండికి తాడుకట్టి పిల్లల్ని గోతెత్తించాడు.

"చచ్చిపోరు కాని..." అన్నాడు సంకోచంగా

"మరి ఏంచేస్తుంది?"

"...జబ్బు చెయ్యదు లే!" అన్నాడు. వాడు చెప్పింది నాకు నచ్చలేదు. "ఒరే నువ్వు చెపితే చెప్పు లేకపోతే రంగడు చెప్పినట్టు చేస్తా"నన్నాను.

"సాయిబు నడుగుతానుగా?" అన్నాడు.

"అందాకా ఈడబ్బు ఏం చేద్దాం" అన్నాను.

"పాతిపెడదాం" అన్నాడు.

"మరి ఇందాకా పెద్దధైర్యంగా చెప్పావే!"

"...మరి నాకూ భయంగానే ఉందిరా" అన్నాడు. కాసే పయ్యాక పెద్దనవ్వు నవ్వాడు. నేను హడలిపోయాను.

"ఎందుకురా నవ్వుతున్నావ్." అన్నాను. వీడు డబ్బుని తిట్టాడు.. దెయ్యం పట్టుకోలేదు కదా అని అనుమానం కలిగింది.

గట్టిగా నవ్వి అన్నాడు "ప్రాణం లేని డబ్బు ఏంచేస్తుందిరా... దాని మొహం... చూడు! నీకో మంచి ఉపాయం చెబుతా"నని వాళ్ళ మామిడి చెట్టుక్రిందకి తీసుకుపోయి కూర్చోపెట్టాడు. నాకు ఇంకో డబ్బు దిగదుడిచాడు. ఆ రెండు డబ్బులతో చెయ్యవలసిన పని చెప్పాడు.

* * *

దానికి బిస్కెట్లెక్కడివే?" అంది మా సుబ్బమ్మవదిన— వాళ్ళ పిల్లను ఎత్తికొన్న 'చిన్నమ్మ' తోటి.

"సూరిగాడు... ఏడుస్తోంటే పెట్టాడు" అంది.

"వాడికి డబ్బులెక్కడివో!" అంది సంశయంగా.

"ఏమో!" అంది చిన్నమ్మ ఏమీ ఎరగనట్టు.

"వాడేడీ?"

"దొడ్లో గూటీబిళ్ళ ఆడుతున్నారరుగో" జవాబిచ్చింది

(42-వ పేజీ చూడండి)

★ దాగుడు మూతలు ★

(39-వ పేజీ తరువాయి)

చిన్నమ్మ. "కేకెట్టు" అన్నది సుబ్బమ్మ వదిన.

నేను ఆడుకుంటున్నప్పటికీ ఈ మాటలు, నా చెవిలో పడుతున్నాయ్. చిన్నమ్మవచ్చి నన్ను సుబ్బమ్మవదిన కేకేస్తోందని చెప్పి లాక్కెళ్ళింది. భయపడవద్దన్నాడు విశ్వం. అయినా, నాగుండెలు "టువ్వ టువ్వ" మంటున్నాయ్.

"ఏరా! నీకు డబ్బు లెక్కడివి? దానికి బిస్కట్లు కొనిపెట్టావ్" ప్రశ్నించింది సుబ్బమ్మవదిన.

మాట్లాడ్డానికి భయంవేసింది. గట్టిగా నిలవేదీసి అడుగుతోంది. సమాధానం చెప్పలేక పోతున్నాను. "వాళ్ళమ్మ ఇచ్చిందేమో!" చిన్నమ్మ సమర్థించింది.

"కా—దు!" అన్నాను.

"మరెక్కడివి?" సుబ్బమ్మ వదిన నిక్కదీసింది. వెనకాలనించి మా అమ్మ ఈ గొడవచూసి... నేనేదో తప్పు చేశానని "వెధవా!.. మాటకి సమాధానం చెప్పవేం?" అని ఛెళ్ళున నా వీపుమీద చరిచింది.

ఆరున్నొక్క శృతిలో రాగము పల్లవింప, భయం బుప్పతిల "సుబ్బమ్మ వదినా నిన్నపొద్దున్న.. ఇచ్చిన డబ్బా ... బూ ..." అన్నాను.

"అదా ... దిగదుడుపు డబ్బు..." అని నాలుక కరచుకుంటూ అంది చిన్నమ్మ.

సుబ్బమ్మవదిన తెరచిననోరు తెరచినట్లుగానే ఉండిపోయింది. ముఖంలో కత్తివాటుకు నెత్తురు చుక్కలేదు. సుబ్బమ్మ వదిన కేసి చురుక్కున చూసి, మా అమ్మ "ఎదటివాడికి బంధం వెయ్యబోతే మన కాళ్ళకే చుట్టుకుంటుంది" అంటూ రుసరుసా వెళ్ళిపోయింది.

పెళ్ళిఅయిన కొన్నాళ్ళకు మా అమ్మ చెప్పింది "సుబ్బమ్మవదిన గారిపిల్ల పోయిందిరా" అని.

నాకు చాలా విచారం వేసింది. "అమ్మా!... ఆ డబ్బు చంపిందేమిటే?" అన్నాను.

"తప్పు! అల్లాంటి డబ్బులు నూతిలో పారెయ్యాలి..." అంది.

"విశ్వం... వాళ్ళ సాయిబు నడిగాడే! నాకు ఒకడబ్బు దిగతుడిచి వదినఇచ్చిన మరోడబ్బుతో

★ చిన్నన్నయ్య సైకాలజీ ★

(40-వ పేజీ తరువాయి)

బెడ్డింగ్ సర్దుకొని మా గ్రామము రామాపురము వచ్చేసేను. మా నాన్నా, అమ్మా ఎంతో ఆనందించారు.

మధ్యాహ్నం అన్నయ్య కొట్టు దగ్గర్నుంచి భోజనమునకు వచ్చేడు. "ఏరా, సూర్యం ఎప్పుడొచ్చావు" అన్నాడు.

"వచ్చి ఒకగంట అయింది, అన్నయ్యా"అని జవాబిచ్చేను.

"చిక్కిపోయేడురా" అంది మా అమ్మ.

రెండు నెలలు గడిచాయి. ఒక రోజున పరీక్షాఫలితాలు ప్రకటించేరు. కాలేజిలో మా గ్రూప్‌లో, నా ఒక్కడికే క్లాసువచ్చింది. ఈ సంగతి తెలవగానే, చిన్నన్నయ్య చెంగున వచ్చి "సూర్యం, నీది ఫస్టు క్లాసురా" అని ఎక్కడలేని ఆనందంతో నన్ను కౌగలించుకొన్నాడు.

"ఒరేయి సూర్యం, నీకు స్కూల్ ఫైనల్లో మార్కులు సామాన్యంగా వచ్చాయని, అప్పుడు అలా అనుకున్నాను. ఇంటర్మీడియట్ లో అన్నీ యింగ్లీషులో వుంటే ఏమి ప్యాసవుతావు అనుకున్నాను. నీవు కష్టపడి క్లాస్‌లో పాసయినావు. నేను కష్టపడకుండా, రెండవఫారం రెండుసార్లు దండయాత్ర చేసేను. అందుచేత నన్ను చదువుమానిపించి, బావతో వాటాదారుగా స్టోర్సులో వుంచేరు. అప్పటినుంచి నాకు యింటిలో అమ్మ, నాన్న మీద కోపంరా" అని మనస్సు విప్పి నాతో అంతా చెప్పాడు.

"ఒరేయ్, సూర్యం, నీవు బి. ఏ. ఆనర్సు పరీక్షకు వెళ్ళి, లెక్చరరు అవ్వాలిరా" అని నవ్వుతూ అన్నాడు.

ఇంటిలోకి వస్తున్న మా పెద్దన్నయ్య ఈసంభాషణ విని చాలా సంతోషించేడు. "ఇకనుంచి నీ మదరాసు చదువంతా నాబాధ్యత. నీకెంత డబ్బుకావలసినా స్టోర్సుకి ఉత్తరములు వ్రాస్తూండు" అని మా చిన్నన్నయ్య అన్నాడు.

పెద్దన్నయ్య, వదిన ఒకరి ముఖం ఒకరు చూసుకొని నవ్వుకున్నారు. మాఅమ్మ నాన్న నవ్వుకున్నారు. ఇంతలో మాచెల్లాయి, "అన్నయ్యా కాళ్ళు కడుక్కొని, భోజనాలకు లేవండి"అని పిలిచింది. మేమంతా లేచాము. ★

కలిపి బిస్కట్లుకొని ఆపిల్లకు పెట్ట మన్నాడు" అన్నాను.

"ఆమాత్రానికి చచ్చిపోతుం దిరా!... ఖర్మ" అంది మాఅమ్మ.

"నేను పోవాలని అనుకుంటే.. వాళ్ళపిల్ల చావక ఏంచేస్తుం దేమిటీ" అన్నాను.

"తప్పురా... నాయనా" అంది మా అమ్మ నానోరు నొక్కుతూ. ★

మైనపు తేలు

(37-వ పేజీ తరువాయి)

రకువచ్చి దొంగని పట్టేశానన్నట్లు నా చెవి లంకించుకుని, డ్రాయరు దగ్గరకు నడిపించి తీసుకెళ్ళి, నాము ఖం క్లాసులో వాళ్లందరికీ చూపిం చాడు. అది మైనపుతేలని యెలా కనిపెట్టాడో తెలుసు కోవాలను కున్నాను. నాకళ్లు ఆతేలువైపుకు తిరిగినయి - అరె! అసలు దానికి కాళ్లే లేవు. అప్పుడు గుర్తు కొచ్చిందినాకు, ఆ హడావుడిలో దానికి కాళ్లుపెట్టటం మర్చిపోయి నట్లు.

"ఏరానాన్నా! నువ్వేనటరా, యీ తేలును సృష్టించింది? బ్రహ్మ దేవుడు డిగ్రీ పొందుదామను కున్నావేమిటి?..... వెధవ, వెధవ చేష్టలు చేస్తున్నావా" అని నన్ను ఆదవడా, యీదవడా యిడ్లీలంత మందాన వాచేటట్లు వాయించి, అది చాలక బెత్తంతో వీపు రామ కీర్తన పాడించి, నా మైనపుతేలు కాస్తానలిపి అవతల విసిరేశాడు... చివరికి నేనెంతో కష్టపడి సృష్టిం చిన మైనపుతేలు కాస్తాపోయింది. ఆరోజున మాకు శెలవు కూడ యివ్వలేదు; నా దవడలు యిడ్లీ లంత మందాన వాచిపోయినయ్. ఇన్నికష్టా లనుభవించినా, ఆయన గారు పొడుం మాత్రం మాన లేదు. ★

★ ముచ్చటగా ముగ్గురు ★

(35-వ పేజీ తరువాయి)

చివరికే అడ్డకట్టకో కొట్టుకొని ముక్కలు ముక్కలై పోతే నాగతి ఏమాతుంది?

ఇవన్నీ ఆలోచించేసరికి నాకు మా మిత్రుడి మీద ఒళ్లు మండుకొచ్చింది. పంటులో రెండో గడ లేనప్పుడు, వున్న ఒక్క గడనీ వాడా విధంగా పట్టుకు పుడాయించినందుకు నాకు వాడిమీద నిజంగా కోపం వచ్చింది. పంటు వదిలిపోదల్చుకొన్నవాడు, కనీసం ఆ గడని వదలిపెట్టి పోవచ్చునే?

నాపంటు ఒంటరిగా పావుమైలు దూరం కొట్టుకు పోయింది. అక్కడ చేపలవేటకు వుపయో గించే పంటు యింకోటి ఎదురైంది. దాంట్లో యిద్దరు ముసలి జెస్తవాళ్లు వున్నారు. వాళ్లపడవ పోతున్న దారికి అడ్డంగా నదీప్రవాహంలో పడి నాపంటు కొట్టుకు రావటం చూసి, వాళ్లు నాపంటుని ఆపమని కేకలు పెట్టారు.

ఈ పంటుని ఆపటం నాకు శక్యంకాదని నేనూ కేక పెట్టాను.

ప్రయత్నమైనా చెయ్యలేవని వాళ్లు నన్ను కోపంగా అడిగారు. అప్పుడు చెప్పాను — నా అవస్థ అంతా. నామీద జాలిదలిచి వాళ్లు నాకో గడ అందించి నన్ను బతికించారు. తరువాత కనుక్కొందును కదా — మరో ఏభైగజాల దూరంలోనే పెద్ద అడ్డకట్ట వుందట. వాళ్లు అక్కడ నాకు ఎదురైనందుకు నేను ఎంత సంతోషించానో మాటల్లో చెప్పలేను.

(ఇంకా వుంది.)

ఉపాధ్యాయుడు: సోమూ! సూర్యుని జగద్బాంధవుడని ఎందుకంటారు?

సోము: మనకి సగం కిరసనాయిల్ మిగుల్చుతాడండి సార్! అందుకని.

—పి. రామచంద్రరావు, జి. సాంబ శివరావు, విజయవాడ.

"ముద్దాయిలు నిన్నేమని తిట్టారు?" అన్నారు పంతులుగారి ప్లీడరు, "పెద్దమనుష్యులు వినరాని"వని పంతులుగారంటే, "పోనీ, జడ్జీ చెవులో వూదెయ్!" అన్నారు!

ప్రభాకరం, భాస్కరం.

శ్రీమదాంధ్ర
మహాభారతము
ఉద్యోగపర్వము
వెల రూ. 1-0-0
ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు-1